

[Kristen Amby.]

Eksamensskolen — saa kan man kalde den, hvad man vil — for de Mennesker, der skal teoretisk uddannes — muligt, at man maatte bryde af, naar man var 13 Aar, men det er underordnet. Derved vilde Landsbyen blive ligestillet med Byen, og man vilde komme bort fra den falske Forestilling, at det paa nogen Maade er finere eller bedre eller Udtryk for, at man kan mere eller er mere egnet til at tage Livskampen op, hvis man har gaaet i en Mellemskole, har faaet den Eksamen og har lugtet lidt til Sprog, end naar man har gaaet i Folkets almindelige Skole. Og saa kunde Folkeskolen samle sig om det, der er dens Opgave.

Jeg finder ogsaa, at den Undervisning i Idræt, i Husgerning, som man nu foreslaar udvidet, er en glimrende Ting, men den bør da ikke bare forbeholdes de eksamensfrie Børn. Jeg synes i og for sig, at det er en Uret mod de Børn, der nu skal piskes til Eksamen fra 11 Aars Alderen, at de ikke ogsaa skal have den Undervisning.

I øvrigt: kan det være pædagogisk rigtigt, at Børn, fra de er 11, til de er 14 Aar, skal arbejde strengere, end mange voksne Mennesker arbejder? Kan det være rigtigt? De almindeligt begavede Børn, der er i Mellemskolen i Dag, sidder altsaa og arbejder 6 Timer i Skolen, og saa har de gennemsnitlig, skal vi sige 2—2½ Times Hjemmearbejde. En otte Timers aandeligt Arbejde om Dagen! Hvis, mine Herrer, vi præsterede det intense Arbejde, otte Timers aandeligt Arbejde om Dagen, blev Resultaterne for hver enkelt af os maaske noget bedre, end de tit bliver. Kan det være rigtigt at paalægge Børn, *Børn*, et saadant Arbejde, som man gør?

Jeg tror, man burde overveje Muligheden for at gaa bort fra den Mellemskole, der blev skabt i 1903, og saa bygge en Eksamensskole oven paa den almindelige Folkeskole. Naar et Barn er 13—14 Aar, kan man ogsaa bedre se, hvad det indeholder, om det egner sig for en teoretisk Undervisning, end man kan se det, naar Barnet er 11 Aar. Jeg vil dog tro, at et begavet Barn — det skal den jo være, som skal have Eksamen og teoretisk Uddannelse —, fra det er 13, til det er 16 Aar, kan tage en Real- eller Præliminæreksamen og fra 13 til 18 Aar kan tage en Studentereksamen. Saa kunde man give de Børn, som geografisk ikke er ligestillede med Børnene i Byerne, hvor den bedre og højere Undervisning gives, Tilskud til deres Undervisning i Form af Rejspeenge, og hvad man i øvrigt kan give, saadan at der bliver givet Børnene

her i Landet en virkelig lige Chance, for det har de jo ikke i Dag. Det er maaske ikke i saa høj Grad Spørgsmaalet om velhavende eller ikke velhavende som Spørgsmaalet om, hvor man bor, der er det afgørende for, om man kan faa en teoretisk Uddannelse.

Endelig maa jeg ligesom det ærede Medlem Hr. J. Oskar Andersen udtale min Glæde over, at det 8de Skoleaar er gjort frivilligt, men jeg havde hellere set, at man i Stedet for overhovedet at opretholde det som et Tilbud var gaaet den Vej, som det ærede Medlem antydede, og som jeg i Foraaret var inde paa her i Salen: at gøre en Ungdomsskole mulig i et helt andet Omfang, end vi har den nu. Jeg ved ikke, om det er rigtigt at gøre den obligatorisk, men i hvert Fald maa den gøres saa tillokkende ogsaa økonomisk, at alle ubemidlede unge ogsaa kan komme paa Skole et halvt Aars Tid, i Efterskole, Højskole, Ungdomsskole, Navnet er jo ligegyldigt. Skolens Organisation vil saa være den: en almindelig Folkeskole til det fjortende Aar, et Tilbud til hele Landets Ungdom om to halve eller et helt Aars Undervisning i en senere Alder, hvor man trænger til det, hvor man er moden til at modtage det, og oven paa den almindelige Folkeskole opbygges Eksamensskoler for dem, der er egnede til det.

Jeg har længe holdt mig tilbage fra at sige dette om at skille Børnene ad paa en senere Tid, fordi mange udmærkede Pædagoger, som jeg har den største Respekt for, har vendt sig derimod, men jeg maa sige, at jeg er blevet styrket i Troen paa disse Ideers Rigtighed ved at se en saa fremragende Pædagog som Skoledirektør Franck i Tidsskriftet „Det nye Danmark“, hvorfra der i Dag staar nogle Linier i „Berlingske Tidende“, give Udtryk for hovedsagelig de samme Tanker. Hvor langt man kan komme i denne Omgang, ved jeg ikke, man naar man nu skal skride til en virkelig Forbedring af Skolen, var det dog rigtigt, om man overvejede, om ikke det er selve Organisationen af Skolen, det er galt med, og om man ikke principielt skal gaa en anden Vej, end man har gjort siden 1903.

Jeg tror, det var rigtigt og retfærdigt, og jeg tror, det var demokratisk det bedste. Det vil gøre Befolkningen mere enstillet over for Skolen, end den er i Dag. Det vil ogsaa være retfærdigere og rigtigere over for Børnene, og det vil derved maaske bidrage til, at man for Alvor kan faa rammet en Pæl igennem det Eksamenshysteri, der eksisterer i dette Land. Kan det virkelig bundfælde sig som Overbevisning, at den alminde-